

SXEDIO-B.122

31.10.88: ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΦΑΚΕΛΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (13ο μέρος) ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΟΤΙ Ο ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ ΗΘΕΛΕ ΝΑ ΜΠΛΟΦΑΡΕΙ ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΣΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΟΠΩΣ Η ΕΛΛΑΔΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙ ΟΤΙ ΚΗΡΥΞΕ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ, ΟΧΙ ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΝΕΙ, ΑΛΛΑ ΓΙΑ ΝΑ ΕΚΦΟΒΙΣΕΙ ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΚΟΥΣ...

Στο 13ο μέρος της Εκθεσης της Εξεταστικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων για το φάκελο της Κύπρου αναφέρεται ότι ο δικτάτορας Δημήτριος Ιωαννίδης ήθελε να μπλοφάρει με τους τούρκους για να τους κάνει να φοβηθούν με την ανακοίνωση απλώς ότι η Ελλάδα κήρυξε την Ένωση αλλά χωρίς να το κάνει.

Αναφέρεται στην Εκθεση:

2.ΣΙΣΚΟ- ΕΚΕΧΕΙΡΙΑ

Αργά το βράδυ της 20ης Ιουλίου το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ ενέκρινε ομόφωνα την άμεση κατάπαυση του πυρός και την απομάκρυνση όλων των ξένων στρατευμάτων από την Κύπρο, που βρίσκονταν εκεί παρά τα διεθνή σύμφωνα (αρ.353).

Το πρωί της ίδιας ημέρας έγινε προσύσκεψη στο γραφείο του ΑΕΔ (Αρχηγού Ενόπλων Δυνάμεων) Στρατηγού Μπονάνου, όπου στις 7.30 π.μ. χωρίς προειδοποίηση ή αναγγελία μπήκαν οι Αμερικανοί Σίσκο, υφυπουργός Εξωτερικών, Ελσγουορθ, υφυπουργός Εθνικής Αμυνας, Τάσκα πρέσβης και Μάρντερ, στρατιωτικός ακόλουθος (Defenece Attache)

Εκεί ο Σίσκο συνέστησε σύνεση και αυτοσυγκράτηση για να αποφευχθεί ο πόλεμος. Τότε ο ταξίραχος Ιωαννίδης είπε εν οργή: "Μας εξαπατήσατε" και κινούμενος προς την έξοδο είπε "εμείς θα κηρύξουμε πόλεμο", αφού όπως ισχυρίζεται ο Ναύαρχος Αραπάκης, έκανε κάποια καθησυχαστικά νοήματα στο Στρατηγό Μπονάνο. Αμέσως μετά άρχισε το Πολεμικό

Συμβούλιο (βλ. κατάθεση Αραπάκη σελ **41-91**).

Στο Πολεμικό Συμβούλιο όπου μετείχε και μεγάλος αριθμός αξιωματικών (είχε καταργηθεί κάθε έννοια ιεραρχίας) ακούστηκαν συνθήματα για πόλεμο, ένωση κλπ. ενώ ο Ιωαννίδης είπε: "Να αναγγείλουμε ότι θα κάνουμε την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, αλλά δεν θα την κάνουμε. Θα το πούμε αυτό για να εκφοβίσουμε τους τούρκους, για να τους δείξουμε την αποφασιστικότητα μας". Ας διακόψουμε τώρα. Πηγαίνετε πέστε εμείς κάνουμε επιστράτευση, μπήκαμε στον πόλεμο τώρα, ότι βγάλει ο τόπος" (Κατσαδήμας, σελίς **58**).

Στις **21** Ιουλίου, **9** π.μ. ώρα ο στρατηγός Μπονάνος, μετά από συνάντηση που είχε με τους Γκιζίκη,(Πρόεδρο Δημοκρατίας) Ανδρουτσόπουλο (πρωθυπουργός) και Ιωαννίδη (δικτάτορα), κάλεσε σε σύσκεψη τους αρχηγούς και υπαρχηγούς των όπλων για να εξετάσει πάλι το ενδεχόμενο του πολέμου με την Τουρκία. Η σύσκεψη τελείωσε την **1** μ.μ. χωρίς συγκεκριμένη απόφαση (Αραπάκης **49**).

Ο Σίσκο που πηγαينوέρχεται στην Αθήνα και στην Αγκυρα, είχε άμεσες πληροφορίες για διχογνωμίες στο στράτευμα ενώ ο στρατηγός Ντάβος, είχε αρχίσει να μεταφέρει προς τα σύνορα τα στελέχη και τις μονάδες που στήριζαν τον Ιωαννίδη. Ολα ήταν γνωστά στους αμερικανούς που ισχυρή αεροναυτική δύναμη του **6ου** αμερικάνικου στόλου και ένα αεροπλανοφόρο κρούσης επέβλεπαν και επιτηρούσαν το θαλάσσιο και εναέριο χώρο και τόνιζαν την έμμεση ανάμειξη των ΗΠΑ υπέρ των τούρκων, (εκθέσεις αρχηγείων, έκθεση Σεμερτζάκη, καταθέσεις μαρτύρων).

Τη φιλοτουρκική στάση του Κίσιγκερ που ήταν τότε απόλυτος κυρίαρχος της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ τονίζει και ο Γεώργιος Μαύρος στο υπόμνημά του προς την Επιτροπή: "Θυμάμαι σχετικά ότι ο Κάλλαχαν, την παραμονή του ΑΤΤΙΛΑ ΙΙ μου είπε ότι ο Κίσιγκερ ήτο απρόθυμος να ασκήσει πίεση επί της Τουρκίας προκειμένου να παρεμποδίσει την προέλαση των στρατευμάτων της στην Κύπρο.

Η στάση αυτή του Κίσιγκερ έδινε στον Κάλλαχαν, ο οποίος ισχυριζέτο ότι η χώρα του αδυνατούσε να ενεργήσει μονομερώς, χωρίς την υποστήριξη των ΗΠΑ ή των Ηνωμένων Εθνών, το αναγκαίο πρόσχημα για να αποφύγει να αναλάβει τις ευθύνες που απέρρεαν από το γεγονός ότι η Μεγάλη Βρετανία ήταν "και είναι" Εγγυήτρια δύναμη της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Όλες αυτές λοιπόν τις κινήσεις και εξελίξεις παρακολουθούσε από κοντά και προσωπικά ο αμερικανός υπουργός Εξωτερικών Κίσιγκερ και με το βοήθό του το Σίσκο προσπαθούσαν να αποφύγουν τον ελληνοτουρκικό πόλεμο, παρακολουθούσαν και μεθόδευαν τις εξελίξεις στον ελληνικό στρατό και φρόντιζαν για τα συμφέροντα της Νοτιανατολικής Πτέρυγας του NATO, ενώ παράλληλα απέφευγαν να παρέμβουν και να σταματήσουν τους τούρκους που είχαν αποβιβασθεί στην Κύπρο.

Έτσι ο Σίσκο το πρωί της Κυριακής **21** Ιουλίου επισκέφθηκε τον Ετσεβίτ στον οποίο έδωσε μήνυμα του Κίσιγκερ ενώ τα μεσάνυκτα της Κυριακής προς Δευτέρα (**21-22** Ιουλίου) ήταν στην Αθήνα.

Ο Ναύαρχος Αραπάκλης περιγράφει στην έκθεση του προς τον κ. Καραμαμλή, τα γεγονότα της νύκτας εκείνης ως εξής:

"Κατά τη νύκτα της **21** προς **22** Ιουλίου και περί ώραν **01.30** πρωινήν, ενώ ευρισκόμενη εις την παρά το γραφείον μου κλίνην εκστρατείας εζητήθην εις το τηλέφωνον υπό του κ. Σίσκο όστις μου είπεν:

"Επιμόνως επιζήτησα να επικοινωνήσω τηλεφωνικώς με όλους τους αρμοδίους. Δυστυχώς δεν ηδυνήθην να εύρω κανέναν. Είμαι ευτυχής που ευρίσκω εσάς, και σας παρακαλώ να με βοηθήσητε εις την προσπάθειαν μου προς κατάπαυσιν του πυρός εις την Κύπρον".

Του είπα ότι θα προσπαθούσα να συνεννοηθώ μετά των αρμοδίων και θα τον έπαιρνα εις το τηλέφωνον.

Πράγματι ετηλεφώνησα διαδοχικώς στους Μπονάνον, Ανδρουτσόπουλον και Κυπραίον εκ των

οποίων ο μὲν πρῶτος εἰς τὸν ὁποῖον ἀνέφερα τὸ συμβάν μοι εἰδήλωσεν ὅτι δὲν ἐπεθύμει νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετ' αὐτῶν, διότι ἐθεώρει εαυτὸν ἀναρμόδιον.

Ἐν συνεχείᾳ ἦλθον εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ Ἀνδρουτσοπούλου, τὸν ὁποῖον ἐνημέρωσα σχετικῶς.

Ἡ πρὸς ἐμὲ ἀπαίτησις τοῦ ἦτο:

" Αφήστε τοὺς κ. Ἀρχηγέ. Αὐτοὶ μας κοροϊδεύουν. Δὲν εἶναι εἰλικρινεῖς. Καὶ χθες ἐζήτησαν νὰ κάνουμε κατάπαυση τοῦ πυρός τὴν ὁποίαν καὶ δὲν ἐπραγματοποίησαν. Αφήστε τοὺς αὐριο βλέπουμε".

"Κύριε Πρωθυπουργέ" τοῦ εἶπον "νομίζω ὅτι πρέπει νὰ συζητήσουμε μαζί τοὺς. Αἱ συνθήκαι τῆς Κύπρου τὸ ἐπιβάλλουν".

" Συζητήστε ἐὰν νομίζετε".

Πιστεύων ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐνημερωθῇ καὶ ὁ Ὑπουργός τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπικοινωνήσα μαζί τοῦ καὶ τοῦ ἀνέφερα τὸ περιεχόμενον τῆς μετὰ τοῦ Σίσκο συζητήσεως μας.

Εκεῖνος μου εἶπε:

" Γνωρίζω τὴν προσπάθειαν τῶν ἀμερικανῶν. Ὑπάρχουν ἀμφιβολίαι διὰ τὴν εἰλικρίνειαν τῶν. Ἐσεῖς πάντως κάνετε τὴν προσπάθειάν σας".

Ἐγὼ τοῦ εἶπα ὅτι θὰ δώσω πράγματι συνέχεια καὶ ὅτι θὰ τὸν τηρήσω ἐνήμερον.

Ἀκολουθῶς κατέβαλα προσπάθειαν νὰ ἔλθω εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Ταξιάρχου Ἰωαννίδη, πράγμα που κατέστη ἀδύνατον.

Κατόπιν τούτου ἐνόψει τῆς κρισιμότητος τῆς καταστάσεως ἰδίᾳ μετὰ τὰς ἐκ Κύπρου ἀναφοράς, περὶ τοῦ ὅτι ἐστεροῦντο πυρομαχικῶν καὶ τὰς αἰτήσεις ἀποστολῆς τοιούτων προσέτι τῶν μετὰ τὸ πραξικόπημα συνθηκῶν αἰτίνας ἦσαν παν ἄλλο ἢ ἐγγυώμεναι στρατιωτικὰ ἐξελίξεις, ἐθεώρησα ἐπιβαλλομένην τὴν ἀνακωχὴν ὡς υπαγορευομένην ὑπὸ τοῦ ὑψίστου Ἐθνικοῦ συμφέροντος πρὶν ἢ οἱ Τούρκοι ἀντιληφθοῦν τὴν ἀμέσως ἀνωτέρω ἀναφερομένην κατάστασιν καὶ πρὶν ἢ ἐξατμισθῇ ἡ ἐντύπωσις ἐκ τῆς μέχρι τότε σθεναρᾶς ἀντιστάσεως.

Ὑπὸ τοιαύτας σκέψεις διακατεχόμενος τόλμησα

να αναλάβω την πρωτοβουλία με πλήρη συναίσθηση των ευθυνών μου καθ' όσον αφορά τας τύχας του Έθνους και της νήσου. Εκάλεσα εις το τηλέφωνον τον κ. Σίσκο με πρόθεσιν να πραγματοποιήσω οπωσδήποτε την κατάπαυσιν του πυρός.

Ο Σίσκο με ηρώτησε εάν εκπροσωπώ την Κυβέρνησιν (**are you authorized to speak for your government;**)

Ηναγκάσθην να τον επιβεβαιώσω. Το ίδιο έπραξα και όταν με ηρώτησεν ειδικώς εάν είναι σύμφωνος και ο ταξίαρχος Ιωαννίδης. Απαντών ως άνω καταφατικώς επίστευα ότι ούτε προέβαλε το Εθνικόν συμφέρον και ότι ο μόνος τρόπος διά να φθάσω εις θετικόν αποτέλεσμα.

Αμέσως με ηρώτησε εάν θα μπορούσε να με πάρη εις το τηλέφωνον ο κ. Κίτσιγκερ τον οποίον είχε εις ετέραν γραμμήν, προκειμένου να μιλήσω απευθείας μαζί του.

Του είπον ότι εφόσον ευρίσκετο εις τηλεφωνικήν επαφήν μετά του Κίτσιγκερ θα ηδύνατο άμεσα να του μεταβιβάσει την συνομιλίαν μας και να έχη τας απόψεις του.

Από της στιγμής εκείνης η συζήτησις διεξήγετο κατ' αυτόν τον τρόπον, δηλαδή παν ό,τι μεταξύ μας συνεζητείτο μεταβιβάζετο εις τον Κίτσιγκερ όστις εξέφερεν άμέσως γνώμην.

Όττω μοι επροτάθη όπως η Ελλάς ανακοινώση την κατάπαυσιν του πυρός την **03.00** της ιδίας ημέρας ενώ κατά την στιγμήν εκείνην η ώρα ήτο **2.10** περίπου. Επειδή τούτο εκ των πραγμάτων δεν ήτο εφικτόν ως εκ της ώρας, τον ηρώτησα εάν ήτο βέβαιος ότι και η τουρκική πλευρά είχε συμφωνήσει.

Μου απήντησεν ότι ο Ετζεβίτ (πρωθυπουργός της Τουρκίας) είχεν βολιδοσκοπηθή και είχεν ήδη αποδεχθή.

Αποβλέπων εις δέσμευσιν της Τουρκίας, αλλά και της Αμερικής επί της συμφωνίας αυτής, εζήτησα όπως η αναγγελία περί καταπαύσεως του πυρός εξαγγελθεί το πρώτον υπό της Αμερικανικής κυβερνήσεως.

Προς τούτο και ευρέθημεν μετά του Σίσκο σύμφωνοι και επί του κειμένου της αμερικανικής ανακοινώσεως, όπερ έχει ως ακολούθως:

The governments of Greece and Turkey agree to cease all firing as provided in the Security Council Resolution of July 20th 1974. The ceasefire to come into effect at 14.00 GMT July 22nd.

This announcement will be confirmed by the Greek and Turkish Governments at 9 a.m. Athens.

(Μετάφραση: Οι Κυβερνήσεις Ελλάδος και Τουρκίας συμφωνούν για την κατάπαυση του πυρός όπως ορίζεται στην απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας της 20ης Ιουλίου 1974. Η κατάπαυση του πυρός να ισχύσει στις 14.00 ώρα Γρήνουϊτς της 22ας Ιουλίου. Αυτή η ανακοίνωση θα επιβεβαιωθεί από την ελληνική και την τουρκική Κυβέρνηση στις 9 π.μ. ώρα Αθήνας).

Ο Κισσιγκερ όμως ενεφανίζετο διστακτικός καθ' όσον αφορά την υπό της Αμερικανικής Κυβερνήσεως ανακοίνωσιν. Προ της πίεσεως μου απεδέχθη αλλ' υπαγόρευσεν εις τον Σίσκο έτερον κείμενον έχουν ούτω:

The US government has been informed by Greek and Turkish Governments that they accept the ceasefire as provided in the Security Council Resolution of July 20th 1974 at 14.00 GMT July 22nd.

This announcement will be confirmed by the Greek and Turkish Governments at 9 a.m. Athens.

(Μετάφραση: Η κυβέρνηση των ΗΠΑ πληροφορήθηκε από τις Κυβερνήσεις της Ελλάδας και της Τουρκίας ότι δέχονται την κατάπαυση του πυρός όπως ορίζεται από το Συμβούλιο Ασφαλείας στην απόφαση του της 20ης Ιουλίου, στις 14.00 ώρα Γρήνουϊτς. Αυτή η ανακοίνωση θα επιβεβαιωθεί από την ελληνική και την τουρκική κυβέρνηση στις 9 π.μ. ώρα Αθήνας)

Επειδή δεν συμφώνησα υπέβαλεν το σχέδιον κειμένου με ασήμαντον τροποποίησιν του προηγηθέντος έχον και τούτο ούτω:

The US government has been informed that the Greek

and Turkish Governments agree to cease all firing as provided in the Security Council Resolution of July 20th 1974 at 14.00 GMT July 22nd. (Η αμερικανική Κυβέρνηση έχει πληροφορηθεί ότι οι κυβερνήσεις της Ελλάδας και της Τουρκίας έχουν συμφωνήσει να θέσουν τέρμα σε όλα τα πυρά σύμφωνα με το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας της 20ης Ιουλίου 1974, στις 14.00 ώρα Γκρίνουιτς της 22ας Ιουλίου).

Εις το σημείον τούτο υπήρξα ανένδοτος και εζήτησα την ανακοίνωσιν του πρώτου κειμένου.

Εν συνεχεία η μεν Τουρκία ανήγγειλεν την κατάπαυσιν του πυρός την εξαγγελθείσαν ώραν, η δε Ελλάς με σχετικήν καθυστέρησιν".

Όπως προκύπτει από τις μαρτυρικές καταθέσεις (Αραπάκης) και από την κατ' αντιπαράσταση εξέταση των Γκιζίκη, Μπονάνου, Κυπραίου, Αραπάκη και Παπανικολάου (12.5.87) χωρίς να αποσαφηνίζεται πλήρως, οι διαπραγματεύσεις για την κατάπαυση του πυρός έγιναν από το Ναύαρχο Αραπάκη. Αλλά και συμπερασματικά σ' αυτή την κατεύθυνση οδηγούμεθα, αφού όλα έγιναν όπως καταθέτει και τα περιγράφει στην έκθεση του προς τον κ. Καραμανλή και όπως είχαν συμφωνηθεί μεταξύ Αραπάκη- Σίσκο. "Ούτε δόξα είναι, ούτε ζητώ τίποτα, τίποτα. Την αλήθεια ζητώ. Αυτό το οποίο πραγματικά έγινε. Εγώ έκανα τις διαπραγματεύσεις όλη τη νύκτα. Και όταν τέλειωσε όπως σας έχω αναφέρει, ο κύριος Κυπραίος (αυτό του το αναγνωρίζω) τα πήρε αυτά που εγώ είχα συμφωνήσει και στις 8 η ώρα τα πέρασε από το υπουργικό συμβούλιο, πήρε την έγκριση και έκανε ανακοίνωση" (Αραπάκης σελίδα 181).

Όμως πρακτικά τέτοιου υπουργικού Συμβουλίου δεν υπάρχουν.

Όπως προαναφέρεται στο Ναύαρχο Πέτρο Αραπάκη, ο Σίσκο τηλεφώνησε στο αρχηγείο Ναυτικού τις πρώτες πρωινές ώρες (1.30 πρωινή) της 22ας Ιουλίου και του εξήγησε ότι παρά τις προσπάθειες να επικοινωνήσει με κάποιον υπεύθυνο για να συζητήσει την κατάπαυση του πυρός δεν κατόρθωσε να βρει κανέναν.

Το γεγονός αυτό της εξαφάνισης της "Κυβέρνησης" της χώρας το επιβεβαιώνει και ο ΑΕΔ Μπονάνος, ο οποίος καταθέτει (σελίς **173**) ότι είπε στον Σίσκο: "Δεν είναι δυνατόν να σας δώσω απάντηση. Πάντως έχω τη γνώμη ότι εάν τους βρείτε, που πρέπει να τους βρείτε, τους κυβερνητικούς, να γραφτεί μέσα ότι όλη αυτή η ενέργεια γίνεται με πρωτοβουλία της αμερικανικής Κυβερνήσεως".

Την μη ύπαρξη της κυβέρνησης περιγράφουν στο βιβλίο του ο Στ. Ψυχάρης "τα παρασκήνια της αλλαγής" σελ. **87** και εφημερίδες εκείνων των ημερών. Έτσι οι Τάϊμς της Νέας Υόρκης στις **1** και **7** Αυγούστου **1974** γράφουν ότι ο Σίσκο τρεις φορές εδοκίμασε στην Αθήνα, όπου βρισκόταν να τηλεφωνήσει στον τότε πρωθυπουργό Αδαμάντιο Ανδρουτσόπουλο. Και τις **3** απέτυχε. Έπειτα δοκίμασε να επικοινωνήσει με τον Υπουργό Εξωτερικών, κύριο Κυπραίο, αλλά και εκείνος δεν απάντησε. Οπότε εκεί ο κύριος Σίσκο εξερράγη και φώναξε: "Με τόσο ελεεινή Κυβέρνηση, δεν έχω κάνει άλλη φορά".

Στη συνέχεια ο Αραπάκης απευθύνθηκε στους Μπονάνο, Ανδρουτσόπουλο και Κυπραίο, τους οποίους και βρήκε, για να τους ενημερώσει και να λάβει σχετικές οδηγίες, ενώ προσπάθησε χωρίς επιτυχία να επικοινωνήσει και με τον Ιωννίδη. Και ο μεν Μπονάνος τον εξουσιοδοτεί να συνομιλήσει με τον κ. Σίσκο, ο δε Ανδρουτσόπουλος είπε: "Οι αμερικανοί μας κοροϊδεύουν" και πρόσθεσε: "Εσείς όμως να συνομιλήσετε μαζί τους και να ενημερώσετε τον κ. Κυπραίο".

(Αυτό κατά τον Αραπάκη).

Τέλος ο Κυπραίος συμφώνησε να συζητήσει ο Αραπάκης με το Σίσκο και την αντιπροσωπεία του για την κατάπαυση του πυρός. Πίστευε όμως και αυτός ότι δεν ήταν δυνατόν να καταλήξουν σε συμφωνία ο Αραπάκης με το Σίσκο.

Στη συνέχεια ο Αραπάκης προχώρησε σε συνομιλίες με το Σίσκο και σε ερώτηση του εάν είναι εξουσιοδοτημένος από την Κυβέρνηση και τον

Ιωαννίδη να συζητήσει απάντησε καταφατικά, γιατί όπως αναφέρει στην πιο πάνω έκθεση του ήταν μια πάρα πολύ κρίσιμη κατάσταση και έπρεπε να προχωρήσει "λαμβανομένων υπ' όψιν ότι κάτω στην Κύπρο άρχισαν να ενξαντιλούνται και τα πυρομαχικά" (Αραπάκης κατ' αντιπαράσταση **12.5.87**, σελ.145).

Αντίθετα ο Κυπραίος ισχυρίζεται ότι η κατάπαυση του πυρός αποφασίστηκε στο πολεμικό συμβούλιο της **20ης Ιουλίου 1974**, πράγμα που όμως οι Γκιζίκης και Μπονάνος ρητά και κατηγορηματικά αρνούνται. " το Πολεμικό Συμβούλιο ελέγχθη ότι πρέπει να λάβουμε τέτοια μέτρα και να πούμε με τη διπλωματική οδό προς τους τούρκους ότι πρέπει να σταματήσουν. Δεν είπαμε για εκχειρίδια" (Μπονάνος, σελ. **149-150** κατάθεσης του).

Πράγματι στο Πολεμικό Συμβούλιο αποφασίστηκαν διπλωματικές κινήσεις και ο Κυπραίος κάλεσε τον τούρκο πρέσβη στο υπουργείο Εξωτερικών και ζήτησε από αυτόν την κατάπαυση του πυρός, όπως και ανακοίνωσε στο Σίσκο που αναχωρούσε για την Αγκυρα τις αποφάσεις του Πολεμικού Συμβουλίου.

Οι διπλωματικές πρωτοβουλίες όμως είναι εντελώς διαφορετικό πράγμα από τις διαπραγματεύσεις για την κατάπαυση του πυρός, που έγινε τα μεσάνυκτα στις **21** προς τις **22** Ιουλίου. Ούτε ευσταθεί ο ισχυρισμός του Κυπρίου (σελ. **168**) ότι η ελληνική Κυβέρνηση είναι εκείνη που ζήτησε τη μεσολάβηση του Σίσκο προς την Τουρκία, ώστε να επιτευχθεί η κατάπαυση του πυρός, όπως επίσης και ο ισχυρισμός του ότι ο Σίσκο έλεγε τα περί εξαφάνισης της Κυβέρνησης" κατά τις διαπραγματεύσεις για την κατάπαυση του πυρός επειδή δεν δεχόταν τάχα η "Κυβέρνηση" την κατάπαυση **16** ώρες μετά, αλλά αμέσως για να μη πέσει έτσι στα όρια των τούρκων η Κυρήνεια (Κυπραίος σελίς **182**).

Αντίθετα από το ανακριτικό υλικό προκύπτει ότι ο κ. Κυπραίος αυτά που συμφώνησαν ο Αραπάκης με το Σίσκο, στις **8** η ώρα το πρωί στις **22** Ιουνίου, τα πέρασε από το υπουργικό Συμβούλιο, πήρε έγκριση και έκανε την ανακοίνωση. Επαναλαμβάνουμε εδώ ότι δεν

υπάρχουν πρακτικά Υπ. Συμβουλίου της ημέρας **22.7.74**.

Πράγματι στις **6** η ώρα το πρωί, **22** Ιουλίου, το Στέιτ Ντιπάρτμεντ ανακοίνωσε την είδηση για τη συμφωνία κατάπαυσης του πυρός σαν αναγγελία της κυβέρνησης των ΗΠΑ. Επακολούθησαν ανακοινώσεις από την ελληνική και τουρκική Κυβέρνηση.

Εδώ όμως θα πρέπει να αναφερθούμε και στην επιλογή του Αραπάκη για συνομιλητή από το Σίσκο (διαπραγματευτή). το γεγονός που επικαλείται ο ναύαρχος Αραπάκης, ότι αυτόν μόνο βρήκε ο Σίσκο, επειδή κοιμόταν τις ώρες εκείνες στο αρχηγείο Ναυτικού, δεν είναι ισχυρός λόγος. Αλλωστε και ο πτέραρχος Παπανικολάου, ισχυρίστηκε στην κατ' αντιπαράσταση, εξέταση ότι κοιμόταν κι' αυτός στο γραφείο του.

Ασφαλώς η επιλογή δεν έγινε στην τύχη. Ο Παλαΐνης στη σελίδα **137** καταθέτει:

"Αρχηγός Ναυτικού και Αρχηγός Αεροπορίας συνειργάζοντο με την αμερικανική κυβέρνηση που θα κάνει πιο κάτω είχαν κάποιες σχέσεις με αμερικανούς. Ποία είναι όμως η πραγματικότητα επιλογής του Αραπάκη από τους αμερικανούς ως διαπραγματευτή, δεν κατατέθηκε από κανέναν. Μόνο όσα κατέθεσε ο Αραπάκης έχουμε.

Η Τουρκία όμως σκόπιμα ήθελε να επιβραδύνει την κατάπαυση του πυρός. Ο Ετζεβίτ ήθελε να κερδίσει χρόνο για να μπορέσει να φτάσει από τη Μερσίνα στην Κύπρο, το δεύτερο αποβατικό κύμα και ακόμη οι τουρκικές δυνάμεις να καταλάβουν την Κυρήνεια, πράγμα που έτυχαν λίγο πριν από την καθορισμένη ώρα κατάπαυσης του πυρός.

Ετσι στην Κύπρο αποβιβάστηκαν ισχυρές δυνάμεις και με την κατάληψη της Κυρήνειας, επιτεύχθηκε η συνένωση του προγεφυρώματος με τον τουρκικό θύλακα της Λευκωσίας. Το πρώτο στάδιο του τουρκικού σχεδίου πέτυχε".

